

Mitä jos yritettäisiin liittää Ruotsi Suomeen

Rakkaat naapurit, ruotsalaiset, ovat kekseliästä porukkaa. Ensi vuonna tulee kuluneeksi 200 vuotta siitä, kun surkeasti Suomea puolustanut Ruotsi menetti Suomen Venäjälle yli 600-vuotisen yhteiselon jälkeen. Suomen menetyks ja Viaporin linnan häpeällinen antautuminen 1809 olivat suuri tragedia molemmissa maissa. Ruotsalaiset ovat kuitenkin päättäneet kääntää silloisen tappionsa voitoksi ja ottaa tapahtumasta kaiken irti.

Vuonna 2009 on luvassa valtiotouria, näyttelyjä, seminaareja, esitelmää ja monenlaista kanssakäymistä yli rajojen. Ruotsi varaa ulkoministeri Carl Bildtin johdolla miljoona euroa merkkipäivän viettoon. Ruotsalaiset haluavat korostaa merkkipäivän avulla ikäaikaisia suhteitaan Suomeen. Suomi oli välillä osa Venäjää yli sadan vuoden ajan, mutta sekään ei katkaissut ihmisten välistä kanssakäymistä.

Kun Suomi itsenäistyi 1917, Ruotsista tuli taas kaikkein läheisin ja tärkein naapurimaa Suomelle. Vaikka kaikki Suomessa eivät jaakaan varauksetta tunnetta ruotsalaisten erityisasemasta suomalaisten sydämissä, kylmä tosiasia on, että nämä kaksi pientä ja hyvin samankaltaista pohjoista naapuria ovat kasvaneet henkisesti yhteen 1100-luvulta lähtien. Tunne on voimakkaampi tämän päivän Suomessa – ehkä siksi, että Ruotsi on ollut aina Suomea suurempi, vaurasempi sekä yhteiskunnallisesti ja sosiaalisesti kehittyneempi maa. Suomi on myös tarvinnut monesti karhun naapurina Ruotsin moraalista ja henkistä tukea. Joskus Suomen peesailua katsoessa on vaikuttanut siltä, että Suomi on kytkenyt turvallisuuspolitiikkansaakin Ruotsiin.

Valtiollisella tasolla yhteenkuuluvuutta korostaa se, että Suomen presidentit ja pääministerit tekevät yleensä nimityksensä jälkeen ensimmäiset viralliset vierailunsa Ruotsiin. Kansan syvien rivien asenne ruotsalaisia kohtaan näkyy taas esimerkiksi Finnkampenin suosiossa ja siinä miten suomalaiset kärsivät, kun Ruotsi pesee Suomen jääkiekon arvokisoissa. Tappio millekään muulle maalle ei tunnu yhtä kirvelevältä kuin häviö rakkailla verivihollisilla.

Valtiollinen suhde on ollut välillä koetteilla esimerkiksi sodan aikana, Nordekin synnytyksessä, devalvaatioiden aiheuttamissa jännitteissä ja 1991, jolloin Ruotsi päätti anoa EU:n jäsenyyttä varoittamatta Suomea etukäteen. Paavo Lipposen ja Göran Perssonin välit eivät olleet pelkkää aurinkoa silloin, kun toverit johtivat maiden hallituksia. Yhteen on otettu myös Telia Sonerassa.

Kriisien, jännitteiden sekä naapurikateuden yli on kuitenkin aina päästy, ja nyt Ruotsi haluaa korostaa yhteenkuuluvuuttaan suomalaisten kanssa. Ojennettuun käteen kannattaa tarttua, sillä se on suomalaisille henkisesti helpompaa kuin ehkä koskaan ennen. Olemme nyt tasaveroisia naapureita. Ruotsalaisilla ei ole enää perusteita entisenlaisen omahyväisyyteen eikä suomalaisilla alemmuudentunteisiin.

Sodan jälkeen Suomi oli vuoteen 1992 asti sidottu Neuvostoliiton etupiiriin YYA-sopimuksella. Ruotsalaiset katselivat sen takia itänaapuriaan silloin

tällöin nenänvartta pitkin. Enää tuotakaan rasitetta ei ole. Itse asiassa ruotsalaiset voivat jopa olla merkkipäivän saamapuolella.

Ruotsi menetti Suomen 1809 takapajuiselle Venäjälle. Sota Neuvostoliittoa vastaan runteli puolestaan itsenäisen Suomen. Miten ihmeessä Suomi on voinut nousta näistä oloista vauraan Ruotsin rinnalle ihailuksi pohjoismaiseksi

Ruotsi on nimennyt ensi vuoden merkkipäiväksi Suomen-suhteissaan. Ruotsalaiset haluavat korostaa siten Suomen ja Ruotsin yhteenkuuluvuutta. Ajatus on kaunis, mutta eikö saman tien kannattaisi mennä pitemmälle. Liitetään Ruotsi Suomeen.

hyvinvointiyhteiskunnaksi sekä tasa-arvon mallimaaksi? Suomi kuroi sodan jälkeen elintasokuilun kiinni 45–50 vuodessa, ja Suomi on nyt maailmanpolitiikassa ja EU:n jäsenmaana Ruotsia arvostetumpi toimija monien mielestä.

Nykyinen historiantulkinta Suomessa lähtee siitä, että Ruotsi-Suomen hajoaminen 1809 oli onnenpotku Suomelle. Suomi pystyi kehittymään autonomisena maana itsenäisemmin ja nopeammin kuin mitä olisi tapahtunut, jos se olisi jäänyt osaksi Ruotsia.

Suomi ja Ruotsi kulkivat EU:n jäseninä pitkään Brysseliin eri teitä, mutta viime aikoina välit ovat lähentyneet. Nyt puhutaan jopa pohjoismaiden yhteisistä puolustusjärjestelyistä, eikä se ole pelkkää puhetta. Suomi, Ruotsi ja Norja miettivät konkreettisia yhteistyökuvioita.

Menneisyyden muistelu kääntää katseet myös tulevaisuuteen. Nyt olisikin hyvä tilaisuus korjata vuoden 1809 vahinko. Suomi on tänään henkisesti, taloudellisesti ja valtiollisesti niin vahva maa, että se voisi tarjota Ruotsille mahdollisuutta liittyä Suomeen. Kun ympäri käydään, niin yhteen tullaan.

Ehkä sitä ei silti kannata tehdä. Se kun voisi loukata hieman herkkänahkaisia mutta muuten mukavia ruotsalaisia. Iloitaan toisistamme itsenäisinä valtioina.

kolumni

Risto Uimonen

risto.uimonen@kaleva.fi